

Resultaten Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer 2025

In 2025 is de negende verdiepende Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer (BVZ) uitgevoerd. Op 10 oktober 2025 zijn de resultaten gepubliceerd in een [digitale rapportage](#) op de Unie-website en op www.waterschapsspiegel.nl. Ook zijn de actuele gegevens (peiljaar 2024) beschikbaar gesteld via [dashboards](#) en de [databank](#) in het Waterschap Analyse en Verbeter Systeem (WAVES).

De BVZ is onderdeel van de bedrijfsvergelijkingen die de Unie uitvoert met en voor de waterschappen. Door vergelijkbare informatie over waterschappen en rwzi's te verzamelen en publiceren, kunnen waterschappen van elkaar leren om tot verbetering te komen, en zijn ze transparant naar de omgeving.

Uitvoering BVZ

De BVZ verdiept zich in het functioneren en de financiën van het zuiveringsbeheer, maar ook in de toekomstige uitdagingen. De projectgroep BVZ, met daarin een vertegenwoordiger van de Vereniging van Zuiveringsbeheerders (VvZB), stuurt de uitvoering van de BVZ aan. Onder leiding van deze projectgroep beheren twee ontwikkelteams (Functioneren en Financiën), bestaand uit inhoudelijk betrokken waterschappers, de zogenaamde doelenboom met indicatoren. De Unie voert de BVZ uit met ondersteuning van adviesbureau Haskoning.

Publicatie en presentaties

De BVZ is online gepubliceerd, vergezeld van een [nieuwsbericht](#) van de Unie. Daarnaast is de BVZ gepresenteerd in verschillende ambtelijke gremia. Het uiteindelijke doel is dat waterschappen de BVZ gebruiken om te leren en inspireren, om zo hun zuiveringstaak nog beter uit te voeren. Dat doen zij zowel op individueel niveau als collectief. Daarnaast biedt de databank met informatie over alle 313 zuiveringen in Nederland een startpunt voor beleidsafwegingen.

Resultaten 2025

De BVZ 2025 biedt een actueel en breed overzicht van de prestaties, kosten en opgaven van het zuiveringsbeheer in Nederland. De negende editie, gebaseerd op gegevens uit 2024 en trends sinds 2006, laat zien hoe onze sector zich ontwikkelt en waar kansen liggen voor verbetering en samenwerking.

Robuust zuiveringsbeheer

In 2024 beheerden de 21 waterschappen 313 zuiveringen. Deze zuiveringen ontvingen in 2024 2,2 miljard kubieke meter afvalwater. Dit is ruim 10% meer dan in 2021, het vorige verslagjaar. Het jaar 2024 was dan ook veel natter dan het jaar 2021. Het afvalwater werd via 8.200 km aan leidingen en met 2.325 rioolgemalen naar de zuiveringen getransporteerd.

In 2024 voldeden we gemiddeld voor 96,5% aan de afspraken met gemeenten over de af te nemen hoeveelheid rioolwater. De discrepantie tussen geheven en gemeten vuilvracht daalde, maar kent nog een grote spreiding tussen de waterschappen. Het aandeel rioolvreemd water bleef ten opzichte van 2021 gelijk, maar kent ook een grote spreiding.

De verwijdering van afvalstoffen uit het rioolwater bleef in 2024 op een hoog niveau. Zo bleef het zuiveringsrendement stabiel hoog met een rendement van 88% (2021: 88%). Dit is ook terug te zien in het nalevingspercentage. In 2024 voldeden we voor 97,9% aan de lozingseisen (2021: 98,6%).

In de afgelopen 20 jaar is het aanbod aan afvalwater met bijna 10% gestegen. Daardoor hebben we in 2024 het afvalwater van meer dan 26 miljoen inwonerequivalenten gezuiverd. Door steeds meer en beter

te vergisten wisten we de af te voeren hoeveelheid slib juist met bijna 10% te verlagen ten opzichte van 20 jaar geleden. Dit bespaart kosten en levert duurzame energie op in de vorm van biogas. We ontwateren het slib om de kosten voor de eindverwerking van slib verder te verlagen. Het resultaat van deze ontwateringsstap, uitgedrukt in het gehalte aan droge stof van het slib, bleef stabiel op 23% drogestof.

Door de inzet van biogas en andere bronnen (zon, wind) was het percentage energieneutraliteit in het kader van de doelstelling voor 2025 (dat betekent: inclusief de door derden opgewerkte energie op het terrein van de waterschappen) in 2024 83% (2021: 66%). Wel vormt netcongestie een groeiende belemmering voor verdere verduurzaming en uitbreiding van installaties.

De installaties voor transport en verwerking van rioolwater en voor slibwerking zijn zeer robuust: de technische beschikbaarheid van installaties is nagenoeg 100%, wat overeenkomt met het resultaat in 2021.

De kosten voor zuiveringsbeheer lagen met € 1.432 miljoen euro 29% hoger dan in 2021. Dit kwam vooral door hogere energieprijzen en duurdere hulpstoffen. Beide zijn onmisbare hulpmiddelen voor een robuust zuiveringsbeheer. Het gemiddelde zuiveringstarief in 2024 was €7 6,30 per vervuilingseenheid (2021: € 60,44).

Perspectief op een robuuste toekomst

Voor de toekomst staan we voor grote opgaven. De Kaderrichtlijn Water (KRW) en de herziene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (RSA) stellen strengere eisen aan de effluentkwaliteit, waaronder de verwijdering van nutriënten en microverontreinigingen. Een deel van de zuiveringen voldoet al aan de nieuwe eisen, maar we zijn of gaan in de toekomst op veel zuiveringen nog aan de slag. Ook klimaatverandering vraagt om aanpassingen, zoals het omgaan met extremere neerslag en het terugdringen van rioolvreemd water.

Doordat we in 2024 in meer dan 80% van onze eigen energiebehoefte konden voorzien en groene Nederlandse stroom inkochten, zetten we ook goede stappen in de richting klimaatneutraliteit in 2035. In 2024 daalde onze totale CO₂-voetafdruk met meer dan 10%, van 843 kiloton CO₂ per jaar in 2021 naar 759 kiloton CO₂ per jaar in 2024. De emissies van lachgas en methaan leveren een grote bijdrage aan onze totale CO₂-voetafdruk. In diverse groepen en programma's zijn we als sector hard aan de slag om deze emissies te verlagen.

We zetten stappen richting een circulaire economie door grondstoffen zoals fosfor, cellulose en biopolymeren uit het water terug te winnen. In 2024 werd ruim 400 ton fosfor teruggewonnen, een verdubbeling ten opzichte van 2021. Tegelijkertijd werken we aan het verlagen van het chemicaliënverbruik, wat bijdraagt aan kostenbesparing en een lagere klimaatvoetafdruk.

Om onze ambities te realiseren is samenwerking essentieel. We werken samen met gemeenten, netbeheerders en marktpartijen aan het verbeteren van planning, het delen van kennis en het versnellen van innovaties. Het WAVES-dashboard en tools zoals de Discrepantie en Rioolvreemd water Analyse Tool (DRIANT) ondersteunen deze gezamenlijke inspanning. De BVZ 2025 laat zien dat waterschappen goed presteren, maar vasthouden aan dit niveau en inspelen op nieuwe uitdagingen vragen om gerichte investeringen en intensieve samenwerking.